

BIZOTTSÁG

A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2004. június 30.)

azon állami támogatásról, amelyet Hollandia négy hajógyárnak kíván nyújtani hat hajóépítési megrendeléshez

(az értesítés a B(2004) 2213. számú dokumentummal történt)

(Csak a holland nyelvű szöveg hiteles)

(EGT vonatkozású szöveg)

(2005/122/EK)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

illetve 2003. szeptember 16-án keltezett leveleiben további információt küldött a Bizottságnak.

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 88. cikke (2) bekezdésének 1. albekezdésére,

- (2) 2003. november 11-én keltezett levelében a Bizottság értesítette Hollandiát azon döntéséről, hogy a támogatás ügyében eljárást indít az EK-Szerződés 88. cikkének (2) bekezdése alapján. Hollandia a 2003. november 28-án és 2003. december 12-én küldött leveleiben válaszolt.

tekintettel az Európai Gazdasági Térség létrehozásáról szóló szerződésre és különösen annak 62. cikke (1) bekezdésének a) pontjára,

- (3) Az eljárás megindításáról szóló bizottsági határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* jelent meg. A Bizottság felhívta az érdekelteket a tárgyban levő támogatással kapcsolatos észrevételeik megtételére.

tekintettel a hajógyárak állami támogatására vonatkozó bizottsági keretszabályozásra ⁽¹⁾ (hajógyári keretszabályozás),

- (4) A Bizottság megkapta az érdekelteknek az üggyel kapcsolatos észrevételeit. A Bizottság ezeket Hollandia felé továbbította, hogy az válaszoljon rájuk. Hollandia válaszáat 2004. március 23-án keltezett levélben kapta kézhez.

azt követően, hogy a fenti rendelkezésekkel összhangban felhívta az érdekelt feleket arra, hogy tegyenek észrevételt ⁽²⁾, valamint figyelembe véve ezeket az észrevételeket,

mivel:

II. A TÁMOGATÁS RÉSZLETES LEÍRÁSA

I. ELJÁRÁS

- (1) 2002. szeptember 9-én keltezett levelében Hollandia bejelentette a Bizottságnak az állami támogatást. 2003. január 30-án, 2003. május 16-án, 2003. július 16-án,

- (5) A bejelentés négy hollandiai hajógyárnak hat hajóépítési megrendeléshez 21,6 millió EUR összértékű dotáció formájában nyújtandó állami támogatás tervére vonatkozik. A hajógyárak a következők: Bodewes Scheepswerven BV, Bodewes Scheepswerven Volharding Foxhol, Scheepswerf Visser, valamint Scheepswerf de Merwede. A támogatás folyósítását ahhoz a feltételhez kötik, hogy a Bizottság azt jóváhagyja.

⁽¹⁾ HL C 317., 2003.12.30., 11. o.

⁽²⁾ HL C 11., 2004.1.15., 5. o.

- (6) A bejelentett támogatás célja az, hogy „kiegyenlítse” azt a támogatást, amit – ahogy azt a holland fél állítja – Spanyolországban nyújtanak bizonyos magánkézben levő spanyol hajógyáraknak, amelyek versenytársként pályáztak a fenti megrendelésekre. Hollandia álláspontja szerint a spanyol támogatás 9–13 százalékos árcsökkenést jelentett. A holland hajógyárak megkapták az összes tárgyban levő megrendelést, és a hajók most épülnek, illetve már leszállították azokat. A bejelentett holland támogatás részletei az alábbi 1. táblázatban olvashatók.

1. TÁBLÁZAT

A kérvényezett támogatás, annak kedvezményezettjei (hajógyárak) és a hajók

(millió EUR)			
Bejelentés száma	A támogatott hajógyár	Hajók	Támogatás összege millió euróban
N 601/2002	Bodewes Scheepswerven BV	4 konténerhajó	[...] (*)
N 602/2002	Bodewes Scheepswerven BV	3 ro-ro hajó	[...]
N 603/2002	Visser	1 sarkvidéki halászhajó	[...]
N 604/2002	Bodewes Scheepswerven BV	4 többfunkciós teherhajó	[...]
N 605/2002	Bodewes Volharding Foxhol	6 konténerhajó	[...]
N 606/2002	De Merwede	2 úszókotró	[...]

(*) Bizalmas adat.

Jogalap – támogatási program

- (7) Hollandia álláspontja szerint az említett támogatás az úgynevezett „Matchingfonds zwaar” keretében nyújtható, amelyet az export finanszírozására irányuló támogatásokról szóló határozat (Besluit Subsidies Exportfinancieringsarrangementen) – a továbbiakban csak „BSE” – tartalmaz, úgy ahogy azt a Bizottság korábban az 1992. június 24-ei levelében jóváhagyta (SG (92) D/8272 – az N 134/92 számú támogatás)⁽¹⁾. A BSE-t többször módosították, a legjelentősebb módosítást a Bizottság az 1997. december 12-én keltezett SG (97) D/10395 számú levelében hagyta jóvá (N 337/97 számú támogatás)⁽²⁾. Ebben a határozatban a Bizottság az 1997-től 2002 végéig terjedő időszakra vonatkozó támogatási programot hagyta jóvá.

Az eljárás kezdeményezésének indokai

- (8) Az eljárást az alábbi kérdéskörökben felmerülő kétségek miatt folytattuk le:

- a) a Bizottság azon véleményen van, hogy egy támogatás nyújtása azzal a céllal, hogy az ellensúlyozzon egy másik EK-tagország által nyújtott jogtalan támogatást, ellentétben áll az EK-Szerződéssel. Emiatt a Bizottság úgy találta, hogy kétség merült fel a bejelentett intézkedés közös piaccal való összeegyeztethetőségét illetően. Ennek kapcsán a Bizottság kétségbe vonta, hogy a támogatásokról szóló holland program jóváhagyása jogot teremtett volna egy másik EU-tagállam által nyújtott támogatás ellensúlyozására;

- b) még ha a támogatási program lehetővé is tenne egy ilyen jellegű kiegyenlítést az EU-n belül, a Bizottság úgy találja, hogy kétség merül fel a kiegyenlíteni kívánt jogellenes támogatás megállapítására irányuló eljárás szabályainak betartásával kapcsolatban;

- c) a Bizottságnak továbbá kétségei voltak arra vonatkozóan, hogy a támogatást a hajógyártásra vonatkozó rendelet⁽³⁾ 3. cikkének (4) bekezdése alapján jóvá lehetne hagyni, mivel a hivatkozott cikk hajótulajdonosoknak nyújtott exporthitelekéről szól, miközben Hollandia hajógyáraknak nyújtandó támogatást jelentett be.

III. AZ ÉRDEKELT FELEK ÉSZREVÉTELEI

- (9) Észrevételek érkeztek a kedvezményezettek képviselőjétől, valamint egy azonossága elhallgatását kérő harmadik személytől. Mindezek a felek a támogatás jóváhagyása mellett érvelnek, hangsúlyozva többek között, hogy a Bizottság jóváhagyta a kiegyenlítésre vonatkozó támogatási programot, hogy a spanyol támogatás meglétét kielégítő módon bizonyították, valamint hogy a támogatás rendelkezésre bocsátásának spanyol cáfolata nem volt eléggé egyértelmű.
- (10) A kedvezményezettek képviselője ezenkívül azzal érvelt, hogy sem a támogatási program jóváhagyásáról szóló bizottsági határozatokban, sem a támogatási program szövegében nem található utalás arra, hogy a kiegyenlítés csak akkor lenne elfogadható, ha harmadik (nem EU-tag) országbeli versenytársról van szó. A kedvezményezettek képviselője továbbá azt állítja, hogy a tervezett támogatás egy jóváhagyott támogatási programon alapul, így meglévő támogatásnak minősül, ezért nem lehet a hajógyártásra vonatkozó rendelet alapján elbírálni.

IV. HOLLANDIA ÉSZREVÉTELEI

- (11) Hollandia azt állítja, hogy a Bizottság által jóváhagyott, valamint az OECD (Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet) vonatkozó eljárásaival összhangban levő szabályok szerint járt el (a BSE program). Hollandia úgy véli, hogy a BSE program nem zárja ki egy másik EU-tagállam által nyújtott támogatás kiegyenlítését, és hogy a lefolytatott eljárásból elegendő bizonyossággal kiderül, hogy Spanyolországban valóban sor került támogatásra. Ezekre való tekintettel Hollandia úgy véli, hogy jogában áll lépéseket tenni az ellensúlyozás érdekében, és a kedvezményezettek joggal várják el a támogatás rendelkezésre bocsátását.

⁽¹⁾ HL C 203., 1992.8.11.

⁽²⁾ HL C 253., 1998.8.12., 13. o.

⁽³⁾ A Tanács 1998. június 29-i 1540/98/EK rendelete a hajógyártáshoz nyújtott támogatások új szabályainak megállapításáról.

- (12) Hollandia továbbá úgy véli, hogy meglévő támogatásról van szó, mivel jóváhagyott támogatási programon alapul, és a holland illetékesek a holland gazdasági miniszter és a versenyügyi EU-biztos közötti levélcseré alapján döntöttek mégis az intézkedések bejelentése mellett. A holland illetékesek azt a véleményt képviselik, hogy a Bizottságnak az adott esetben megfelelő intézkedéseket tartalmazó javaslatot kellett volna kidolgoznia Hollandia számára, mielőtt a formális vizsgálati eljárást elindította volna. Végül Hollandia véleménye szerint alaptalan a Bizottság azon kételye, hogy a hajógyártásra vonatkozó rendelet 3. cikkének (4) bekezdése a hajótulajdonosoknak nyújtott exporthitelek mellett a hajógyáraknak nyújtott támogatásokra is vonatkozik-e, mivel a helyes jogalapot a Tanácsnak az OECD exporthitelekre vonatkozó szabályain alapuló határozatai adják.

V. A TÁMOGATÁS ELBÍRÁLÁSA

Az elbírálás jogalapja

- (13) Az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése értelmében a közös piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzíja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet. Az Európai Bíróság kialakult gyakorlata alapján a tagállamok közötti kereskedelem érintettségének feltétele akkor teljesül, ha a kedvezményezett olyan gazdasági tevékenységet folytat, amely tagállamok közötti kereskedelemmel jár.
- (14) A Bizottság megállapítja, hogy Hollandia négy hajógyárnak kíván támogatásokat nyújtani hajóépítésre, ahogy az már korábban részletezésre került. A Bizottság továbbá megállapítja, hogy a kedvezményezettek olyan gazdasági tevékenységet folytatnak, amely a tagállamok közötti kereskedelmet érinti. A támogatás odaítélésének állítólagos indoka a más állambeli hajógyárak részéről fennálló (tisztességtelen) verseny. A Bizottság azon véleményen van, hogy a bejelentett támogatás az EK-Szerződés 87. cikke (1) bekezdésének hatálya alá esik.
- (15) Az EK-szerződés 87. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében a közös piaccal összeegyeztethetőnek tekinthető az egyes gazdasági tevékenységek vagy gazdasági területek fejlődését előmozdító támogatás, amennyiben az ilyen támogatás nem befolyásolja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben. E cikk alapján 1992-ben sor került az eredeti BSE program, 1997-ben pedig a módosított program jóváhagyására. Az fenti program általános rendelkezése egyébként úgy hangzott, hogy a támogatások iránti kérvényeket vissza kell utasítani abban az esetben, ha ellentétesek az EK-Szerződéssel.
- (16) A hajógyáraknak nyújtott állami támogatásokra vonatkozó szabályok értelmezését a Bizottság a hajógyáraknak nyújtott állami támogatásokról szóló, 2004. január 1-jétől 2006. december 31-ig hatályos keretszabályozásban fejtette ki. Ezt megelőzően a hajógyáraknak nyújtott állami támogatásokat a hajógyártásra vonatkozó rendelet szabályozta.
- Annak megítélése, hogy a támogatás ellentétes-e a közösségi jog alapelveivel**
- (17) Az Európai Közösségek Bírósága egyértelműen megfogalmazta azt az elvet, hogy egy tagállam nem cselekedhet önállóan annak érdekében, hogy ellensúlyozza egy másik tagállam által nyújtott jogellenes támogatás hatásait. A Bíróság ítélete értelmében egy támogatás nem indokolható azzal, hogy más tagállamok jogtalanul nyújtottak támogatást⁽¹⁾. A Bizottság megállapítja, hogy a bejelentett támogatásnak az a célja, hogy ellensúlyozzon egy másik EK-tagállam által nyújtott jogtalan támogatást. Ez ellentétes az EK-Szerződés alapelveivel. A bejelentett támogatás összeegyeztethetetlen az EK-Szerződéssel, ezért nem hagyható jóvá.
- Annak megítélése, hogy a támogatás jóváhagyható-e a BSE előírás alapján**
- (18) Mivel Hollandia azt állítja, hogy a támogatás összhangban van a BSE előírással, és ebből adódóan az EK-Szerződéssel is összhangban van, a Bizottság vizsgálata erre a kérdésre is kiterjedt. A Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a bejelentett támogatást nem lehet a hivatkozott előírás alapján jóváhagyni, mégpedig két okból.
- (19) Egyrészt a Bizottság a BSE programot csak 2002 végéig hagyta jóvá. Mivel a Bizottságnak a bejelentett állami támogatások ügyében a döntés időpontjában hatályos jogszabályok alapján kell döntenie, a Bizottság nem engedélyezhet támogatást egy olyan támogatási program alapján, amelynek jóváhagyása már lejárt.
- (20) Másrészt, még ha a támogatási program nem is járt volna le, a Bizottság véleménye szerint az adott támogatási program alapján nem lehetne támogatást nyújtani azzal a céllal, hogy egy másik tagállam által nyújtott támogatást ellensúlyozzon.
- (21) A Bizottság határozatainak egyes pontjai arra utalnak, hogy a határozatok nem engedik meg az EU-n belüli ellensúlyozást:

⁽¹⁾ Lásd a 78/79 számú ügyet, *Steinike 1 Weinlig v. Német Szövetségi Köztársaság* (1977), EBHT 595., 24. bek.

- a) Egyrészt a támogatási program jóváhagyásáról szóló határozatában a Bizottság azt mondja ki, hogy „a támogatásokra irányuló kérvényeket el kell utasítani, ha ellentétesek az EKG-Szerződéssel”, ami nemcsak azt jelenti, hogy a támogatási programot a Bizottságnak jóvá kell hagynia, hanem azt is, hogy a támogatási program alkalmazásának összhangban kell lennie az EKG-Szerződés alapelveivel.
- b) Másrészt a módosított támogatási programra vonatkozó 1997-es döntésében (N 337/97) a Bizottság a támogatási program értékelését megelőzően azt az általános észrevételt tette, hogy „bár az EU-n kívüli kereskedelmi ügyleteknek nyújtott támogatások⁽¹⁾ valószínűleg kevésbé intenzíven érintik a tagállamok közötti kereskedelmet, ezt azonban mégsem lehet *a priori* kizárni”. Ez világosan utal arra, hogy a bejelentett támogatási program az EU-n kívüli kereskedelmi ügyleteknek nyújtott támogatásokra vonatkozott.
- (22) A holland hatóságok úgy vélték, hogy a Bizottságnak nem kellett volna elindítania a hivatalos vizsgálati eljárást, mivel a támogatás nyújtására egy jóváhagyott támogatási program alapján kerül sor. A Bizottságnak ehelyett megfelelő intézkedéseket tartalmazó javaslatot kellett volna kidolgoznia Hollandia számára.
- (23) Ennek kapcsán a Bizottság felhívja a figyelmet arra, hogy Hollandia jelentette be a támogatást. Így, bár létezett a Hollandia által hivatkozott támogatási program a bejelentés időpontjában, a Bizottság eljárásjogilag a holland notifikáció alapján foglalkozott *ad hoc* ügyként, és nem egy támogatási program alapján nyújtott egyedi támogatásként ezzel az üggyel. Továbbá, mivel a támogatás nem esik a Bizottság által jóváhagyott támogatási program hatálya alá, egyénileg kellett bejelenteni, és a Bizottság az EK-Szerződés 88. cikkének (2) bekezdése alapján köteles volt megindítani az eljárást, amennyiben kétségei voltak a támogatásnak a közös piac elveivel való összeegyeztethetőségével kapcsolatban.

Az ellensúlyozni kívánt jogellenes támogatás bizonyítása

- (24) A Bizottság továbbá úgy véli, hogy nem tettek eleget a BSE program minden követelményének, különösen a jogellenes spanyol támogatás meglétét nem bizonyítottak kellőképpen. Ezzel kapcsolatban tehát Hollandia, illetve a potenciális kedvezményezett észrevételei nem oszlatják el a hivatalos vizsgálati eljárás megindításáról szóló határozatban megfogalmazott kételyeket. A Bizottság úgy találta, hogy a spanyol illetékesek egyértelműen cáfolták, hogy a támogatást valaha is rendelkezésre bocsátották volna. Az állami támogatásokra vonatkozó eljárásokban a Bizottságnak végső soron annak a tagállamnak a nyilatkozatára kell támaszkodnia, amely a támogatást nyújtotta, vagy nyújtotta volna.

⁽¹⁾ Az 1997. évi határozatban nincs kiemelve.

Az *ad hoc* támogatás elbírálása

- (25) Tekintettel arra, hogy az OECD hajóépítésről szóló megállapodása hasonló kitéltet tartalmaz, a Bizottság a hivatalos vizsgálati eljárást kezdeményező határozatában azt a lehetőséget is vizsgálta, hogy jóváhagyható-e a támogatás közvetlenül a hajógyártásra vonatkozó rendelet 3. cikkének (4) bekezdése alapján, amely helyébe a hajógyárakra vonatkozó keretszabályozás 3.3.4. pontja lépett. E rendelkezés így szól: „az államilag támogatott hitelkedvezmény formában a belföldi vagy külföldi hajótulajdonosoknak, illetve harmadik személyeknek hajóépítésre nyújtott támogatás ..., összeegyeztethetőnek tekinthető ⁽²⁾ a közös piaccal, és nem tartozik bele a működési támogatás összegébe azzal a feltétellel, hogy összhangban van ... a hajóknak nyújtott exporthitelekéről szóló OECD-megállapodással ...”.
- (26) Ebben az összefüggésben a Bizottság először azt jegyzi meg, hogy nem fogadja el a másik tagállam által nyújtott támogatás ellensúlyozását, ezért a fenti szabály az adott esetben nem alkalmazható. A Bizottság véleménye szerint a „tekinthető” kifejezés feljogosítja arra, hogy ne alkalmazza a szabályt a másik tagállam által nyújtott támogatás ellensúlyozása esetén. Másodszor a Bizottság felhívja a figyelmet arra, hogy nem kapott kézhez semmilyen új információt, ami eloszlatná az állítólagos spanyolországi támogatás kielégítő bizonyításához fűződő kételyeit (lásd a 24. pontot). Harmadszor a Bizottság azt állítja, amit már a hivatalos vizsgálati eljárást kezdeményező határozatában is megállapított, hogy az idézett szabályban hajótulajdonosoknak (vagy harmadik személyeknek) nyújtott hitelekéről van szó, jelen támogatás viszont hajógyáraknak nyújtott támogatás. Végül soron pedig a Bizottság nem ért egyet Hollandiával abban, hogy a támogatást csak az OECD exporthitel szabályain alapuló tanácsai határozatok alapján kellett volna elbírálni. Az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése értelmében az állami támogatást feltétlenül olyan előírás alapján kell elbírálni, amit maga a Bizottság szabott meg (a hajógyárakra vonatkozó keretszabályzat), hogy alkalmazni lehessen az állami támogatás összeegyeztethetőségére vonatkozó, az EK-Szerződésben meghatározott kivételeket.

- (27) A Bizottság továbbá azon véleményen van, hogy nem létezik semmilyen más jogszabály, melynek alapján jóvá lehetne hagyni a bejelentett állami támogatást. A holland hatóságok pedig nem hivatkoztak az EK-Szerződésben meghatározott más kivételre.

A kedvezményezettek jogos elvárásai

- (28) Ahogy már említettük, nem lehetett alkalmazni a BSE programot, és ezért nem lehet elismerni a kedvezményezettek semmiféle jogos elvárását. A kedvezményezettek azért sem várhatják el jogosan a támogatást, mert ezt Hollandia csak azzal a feltétellel adja, hogy a Bizottság jóváhagyja.

⁽²⁾ A keretszabályozásban nincs kiemelve.

VI. KÖVETKEZTETÉS

A Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a bejelentett támogatás ellentétes az EK-Szerződés alapelveivel. Továbbá a holland illetékesek által hivatkozott támogatási program már lejárt, de még ha hatályban lenne is, a támogatás nem lenne összeegyeztethető ezzel a programmal. Senkinek nem lehet jogos elvárása a támogatás jóváhagyására, és nincs más olyan jogalap, amely alapján jóvá lehetne hagyni a támogatást. A kérvényezett támogatás tehát összeegyeztethetetlen az EK-Szerződéssel,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

Az állami támogatás, amit Hollandia [...]EUR összegben a Bodewes Scheepswerven BV javára, [...] EUR összegben a Scheepswerf Visser javára, [...] EUR összegben a Bodewes Scheepswerf Volharding Foxhol javára, valamint [...] EUR összegben a Scheepswerf De Merwede javára kíván nyújtani, összeegyeztethetetlen a közös piaccal.

A támogatás tehát nem hajtható végre.

2. cikk

Hollandia a jelen határozat közzétételétől számított két hónapon belül tájékoztatja a Bizottságot arról, hogy milyen intézkedéseket tett annak végrehajtása érdekében.

3. cikk

E határozat címzettje a Holland Királyság.

Kelt Brüsszelben, 2004. június 30-án.

a Bizottság részéről

Mario MONTI

a Bizottság tagja